

P.M.

angående specialtransporter genom Sverige av tungt artilleri till eller från Narvik.

1. I samband med det förstärkande av de norska kustbefästningarna, som inleddes efter Lofotenraiden i början av mars 1941, transporterades med svenskt medgivande i slutet av april 1941 och i början av maj 1942 ett antal tunga kanoner och annan artillerimateriel med tyskt följemanskap från Hålsingborg till Korsnäs och vidare från Storlien till Narvik. Inalles rörde det sig om 79 vagnar i flera särskilda tåg. Kanonerna hade därtills stått uppställda vid Calais.

2. Möjligt är att under 1941 och förra delen av 1942 andra transporter av tungt artilleri ägde rum via Sverige till Narvik. I så fall har emellertid icke Utrikesdepartementet hört.

I april 1942 transiterades emellertid efter Utrikesdepartementets hörande två specialvagnar med tungt järnvägsartilleri från Trälleborg till Narvik utan tyskt följemanskap.

3. Den 22 juni riktade tyske transportofficeren en förfrågan till Järnvägsstyrelsen, huruvida tekniska hinder mötte mot en transport av två enheter tung artillerimateriel (lastade på tre vagnar) från Trälleborg till Narvik. Vagnarna hade i detta fall en exceptionell tyngd. Från Järnvägsstyrelsens sida svarades, att man ej kunde åtaga sig transporten, emedan axeltrycket överstege järnjornas kapacitet.

4. Senare under sommaren återkom tyske transportofficeren till saken och ifrågasatte, huruvida den under 3. nämnda materielen i stället kunde befordras genom Sverige till Narvik så, att den skeppades till Luleå och där, med en för ändamålet till Luleå hämtad transporterad tysk flytkran, lyftes från fartyget till järnvägsvagn för vidare befordran på malmbanan till Narvik.

Efter Utrikesdepartementets hörande den 4 augusti svarade Järnvägsstyrelsen, att transporten visserligen kunde genomföras på malmbanan men att erforderliga omlastningsanordningar saknades i Luleå och ditförandet och uppmonterandet av en tysk flytkran icke vore önskvärt.

5. I juli gjordes från tyske transportofficerens sida framställning om att den ovan under 1. nämnda artillerimaterielen skulle få transporteras tillbaka från Narvik till Trondheim på Inlandsbanan. Efter Utrikesdepartementets hörande biföll Järnvägsstyrelsen denna framställning, och materielen transporterades från Riksgränsen till Narvik i fem särskilda tåg med tyskt civilklätt följemanskap den 16 till 23 augusti.

Mot denna transport framförde brittiska regeringen protest i en note den 29 augusti. I det svenska svaret framhålls bl.a., att svenska regering visserligen tillät ifrågavarande transport från Narvik men samtidigt avböjt en begärd transport av ännu tyngre tyskt artilleri till Narvik.

6. Den 21 september framförde tyske transportofficeren en förfrågan till Järnvägsstyrelsen, huruvida en av de under 3. och 4. nämnda enheterna tung artillerimateriel, men nu med en lägre totalvikt och uppdelad på två vagnar, kunde befordras från Trälleborg till Narvik. Vikten översteg denna gång ej vad som tidigare transporterats samma väg.

Efter Utrikesdepartementets hörande svarade Järnvägsstyrelsen den 15 oktober, att på grund av pågående reparation av en järnvägsbro i norra

Sverige transporten ej kunde genomföras förrän tidigast någon gång i november, då tyskarna, därest önskemålet då fortfarande bestode, kunde återkomma.

Den 19 oktober inställdes järjtrafiken Sassnitz-Trälleborg. Den återupptogs i viss omfattning den 9 december. Tyske transportofficeren har icke återkommit tillfrågan om denna transport. Den däri angående materielen kan dock eventuellt delvis återfinnas i under 7. och 8. nämnda transporter.

7. I slutet av oktober gjorde tyske transportofficeren framställning om att två vagnar tungt tyskt artilleri med 14,7 tons axeltryck (icke det tyngsta artilleri, varom fråga varit ovan under 3.4. och 6.) skulle få transporteras från Hälsingborg till Narvik. Från Utrikesdepartementets sida meddelades den 6 november, att hinder icke mötte mot transiteringen, under förutsättning att tyskt följeskap icke förekom och att godset camouflerades, så att artillerimaterielen icke vore igenkännlig; licens för transiteringen beviljades därpå. Järnvägsstyrelsen begärde emellertid från tyske transportofficeren vissa kompletterande uppgifter angående vagnarna. Transportofficeren lämnade aldrig de begärda uppgifterna och transporten anlände aldrig i dess anmälda form. I stället förannämdes i slutet av november från Malmö/Hälsingborg till Narvik en ny transport utgörande tre vagnar artillerimateriel med 11,6 - 12,1 tons axeltryck. Järnvägsstyrelsen har ~~med två skrivelse till~~ ~~slutskrivelse~~ till svar meddelat, att två av vagnarna kunde emottagas i Hälsingborg; trafiksvårigheterna på järnvägsnätet under jultiden omöjliggjorde emellertid deras befordran före den 28 december. Huruvida den tredje vagnen, som ej kunde överföras vare sig till Hälsingborg eller med svensk färja till Malmö, kunde mottagas i Trälleborg, berodde på trafikläget efter den 27 december. Licens för sistnämnda tre vagnar har ännu icke begärts.

Stockholm den 7 december 1942.

Hf.

Stockholm, 24.12.1942

Der Transportoffizier (T.O.)
beim Militärattaché
Tgbnr. 3100/42.

Till

Kgl. Järnvägsstyrelsen
Militärbyrån
Stockholm
(doppelt)

K. J. Berg

Betr.: Transport von schwerem Schiessgerät nach Narvik.

Seitens des OKW/Heimatstab Uebersee werden unter der Fahrtnummer 6 263 125 (2) SST-Wagen mit schwerem Schiessgerät zum Transport nach Narvik angeboten. Infolge des sehr hohen Achsdruckes könnten diese Wagen nur über Sassnitz-Trelleborg geleitet werden.

Das Militärbüro wird um Prüfung und baldmöglichste Mitteilung gebeten, ob und wann diese beiden Wagen zur Weiterbeförderung mit einer schwedischen Fähre nach Trelleborg und Weiterführung nach Riksgränsen (Narvik) in Sassnitz anzubringen sind.

Die genaueren Angaben sind folgende:

- Wagenlänge über die Puffer: 27,7 m,
- Achsdruck: 17,1 t und 14 t,
- Achszahl: 8
- Drehzapfabstand: 19 m ,
- Achsabstand: 1,5.m,
- Metergewicht: 4,9 t und 4,2 t.

*Substanz mit
dbr/ary*

Kahn 12:985
-11- 134876

i.V.

Kueh
Hauptmann